

ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ТА РОЛЬ СТАТУТНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Досліджено зміст капіталу загалом і статутного капіталу підприємства та визначено роль статутного капіталу у процесі фінансово-господарської діяльності підприємства.

Ключові слова: капітал, статутний капітал, фінансово-господарська діяльність, акції.

Abstract

The content of capital in general and the authorized capital of the enterprise was studied and the role of authorized capital in the process of financial and economic activity of the enterprise was determined.

Keywords: capital, authorized capital, financial and economic activity, shares.

Успішне функціонування підприємства в умовах ринкової економіки незалежно від форми власності, організаційно-правового статусу та галузевої спрямованості безпосередньо залежить від капіталу, який воно розпоряджається, та його структури. Від ефективності управління капіталом підприємства залежить можливість досягнення ним стратегічних цілей.

В економічній теорії центральне місце посідає характеристика капіталу як основного виробничого ресурсу [1]. Не менш важливим є також підхід до тлумачення капіталу як інвестиційного ресурсу, оскільки тоді його можна розглядати як джерело доходів, які постійно відтворюються та збільшуються у результаті самозростання капіталу в процесі кругообігу [2]. Також капітал розглядають як об'єкт купівлі-продажу та об'єкт права власності та розпорядження. А з точки зору оцінки платоспроможності підприємства капітал розглядають у якості носія факторів ризику чи, навпаки, як носій факторів ліквідності. Із вищесказаного можна зробити висновок, що капітал – це накопичений шляхом заощаджень запас економічних благ у формі грошових коштів і реальних капітальних благ, а також як інвестиційний ресурс і фактор виробництва, який застосовується підприємством з метою отримання прибутку.

Основою успішної та прибуткової роботи підприємства, його високої ринкової конкурентоспроможності та фінансової стабільності є умова, коли його власний капітал складає більшу частину фінансових ресурсів.

Фінансово-господарська діяльність підприємства будь-якої організаційно-правової форми власності починається з формування статутного капіталу, який являє собою фінансові ресурси у вигляді грошових коштів, вкладень у майно, матеріальні цінності, нематеріальні активи, цінні папери, закріплені за підприємством на правах власності чи повних майнових правах, закріплених за підприємством або залучених ним на підставах, установлених чинним законодавством. Підприємство за рахунок статутного капіталу формує свої основні та оборотні фінансові ресурси. Від розміру статутного капіталу певною мірою залежать можливості зовнішнього фінансування підприємства та його ділова репутація.

Законодавство України передбачає мінімальний розмір статутного капіталу, без якого не допускається державна реєстрація підприємства. Ці мінімальні розміри не є статичними. У зв'язку з інфляційними явищами в економіці відповідно до законодавчих актів вони часто змінюються у бік збільшення.

Незалежно від типу і форми власності підприємства його статутний капітал може збільшуватися з наступних причин: у зв'язку з випуском акціонерним товариством акцій та інших цінних паперів; у зв'язку з прямим приєднанням до підприємства частини прибутку, зібраного для збільшення власних фінансів; у зв'язку з надходженням додаткового капіталу, зокрема від переоцінки основних засобів у випадках, передбачених законодавством та положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку; у зв'язку з включенням частини резервного капіталу до статутного капіталу.

Підприємство має право не лише збільшувати, але й зменшувати свій статутний капітал шляхом повернення частини акцій або часток засновникам (учасникам). Для більшості підприємств статутний

капітал визначається як сума внесків його власників у активи в номінальному виразі згідно з установчими документами і становить основну складову власного капіталу підприємства.

Статутний капітал акціонерного товариства поділяють на визначену кількість акцій однакової номінальної вартості серед яких можуть розміщуватися один чи кілька видів привілейованих акцій, які надають їх власникам різноманітні переваги перед звичайними акціями.

Отже, статутний капітал є одним з найважливіших джерел формування активів підприємства. Він становить основу економічного потенціалу, який підприємство використовує у процесі фінансово-господарської діяльності як інвестиційний та виробничий ресурс.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Лубкей Н. П. Теоретичні засади управління капіталом підприємства. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку. 2019. Т.1. №. С.38-45.
2. Смирна О. В., Ізмайлова Н. В. Сучасний стан та проблеми формування капіталу українських підприємств в умовах кризових явищ. Ефективна економіка. 2022. № 1. DOI: 10.32702/2307-2105-2022.1.92.

Анастасія Юріївна Гринчук – студентка групи МФКД-206, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Науковий керівник: **Віталій Володимирович Зянько** – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Grinchuk Anastasia Yu. – student of MFKD-20b group, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.

Supervisor: **Zianko Vitalii V.** – doctor of economics, Professor, Head of the Department of Finance and innovative management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.